

Spis treści

Przedmowa	17
Rozdział 1	
Zarys rozwoju gastroenterologii dziecięcej w Polsce — Tadeusz Zalewski	21
Rozdział 2	
Ontogenetyczny rozwój funkcji przewodu pokarmowego	
Informacje ogólne — Leszek Tomaszewski	30
Badania na zwierzętach — Tadeusz Zalewski	31
Zadania przewodu pokarmowego w rozwoju osobniczym — Tadeusz Zalewski	32
Sposób odżywiania się organizmu rosnącego — Tadeusz Zalewski	32
Budowa przewodu pokarmowego — Tadeusz Zalewski	33
Przebieg procesu trawienia i wchłaniania	33
Rozwój ruchów umożliwiających przyjmowanie pokarmu oraz przesuwających treść pokarmową — Tadeusz Zalewski	33
Ssanie, przyjmowanie pokarmów stałych i połykanie	33
Połykanie i pasaż jelitowy w życiu płodowym	34
Ssanie	34
Przyjmowanie pokarmów stałych	34
Konsekwencje kliniczne zaburzeń ssania i połykania	35
Rozwój czynności ruchowych i opróżnianie się żołądka	35
Rozwój czynności ruchowej jelit	37
Rozwój funkcji odbytu	37
Rozwój żołądka — Tadeusz Zalewski	39
Morfogeneza	39
Wydzielanie kwasu solnego	39
Wydzielanie pepsyny	40
Rozwój trzustki — Tadeusz Zalewski	41
Morfogeneza	41
Rozwój funkcji wydzielniczej	41
Czynniki wpływające na funkcję trzustki w okresie płodowym i po urodzeniu	42
Rozwój wątroby — Tadeusz Zalewski	44
Morfogeneza	44
Rozwój funkcji wątroby	45
Odrębności rozwojowe w produkcji żółci. Wiązanie bilirubiny (barwników żółciowych) i jej wydalanie	45
Rola wątroby w bilansie energetycznym płodu i noworodka	48
Synteza białek w wątrobie	48
Detoksykacja i eliminacja substancji szkodliwych	49
Podsumowanie	50
Rozwój jelit — Leszek Tomaszewski	50
Morfogeneza jelita cienkiego	50
Kierunkowość rozwoju jelit	53
Dojrzewanie enterocytów	53
Trawienie i wchłanianie w rozwoju	54
Trawienie i wchłanianie białek	54
Trawienie i wchłanianie węglowodanów	55
Trawienie i wchłanianie tłuszczów	55
Transport i wchłanianie związków prostych — Tadeusz Zalewski	56
Transport i wchłanianie leków — Tadeusz Zalewski	56
Rozwój aktywności enzymów jelitowych — Leszek Tomaszewski	56
Proteazy (peptydazy) jelitowe	57

Inhibitor alfa ₁ -antytrypsyny	58
Laktaza	58
Sacharaza. Sacharaza — izomaltaza	59
Trehalaza	61
Maltaza	61
Alfa-Amylaza	61
Lipazy	62
Arginaza	62
Gamma--Glutamylotransferaza	62
Fosfataza zasadowa	66
Lizozym — muramidaza	67
Obrona przed wtargnięciem obcych antygenów. Wchłanianie makromolekuł	68
Regulatory rozwoju funkcji jelit	69

Rozdział 3

Enterohormony — Alicja Symonides-Ławecka	77
Gastryna	85
Cholecystokinina	87
Sekretyna	89
Somatostatyna	91
Naczynioaktywny peptyd jelitowy	92
Peptyd trzustkowy	94
Zołądkowy peptyd hamujący	95
Motylin	95
Enteroglukagon	96
Neurotensyna	97
Bombezyna	97
Substancja P	98

Rozdział 4

Ostre biegunki infekcyjne — Tadeusz Zalewski	101
Informacje ogólne	101
Zakażenia bakteryjne	112
Czerwonka bakteryjna	113
Zakażenia bakteriami z grupy <i>Salmonella</i>	116
Dur brzuszny, salmonelozy A, B, C (paradury)	117
Salmonelozy wywołujące ostre stany biegunkowe u niemowląt	122
Dur mysli	123
Zakażenia <i>Salmonella enteritidis</i> — Alicja Kapuścińska	125
Zakażenia <i>Salmonella agona</i>	126
Nosicielstwo bakterii z grupy <i>Salmonella</i>	127
Zakażenia enteropatogennymi szczepami pałeczki okrężnicy (<i>Escherichia coli</i>)	128
Biegunki gronkowcowe	133
Biegunki paciorkowcowe	135
Zakażenia pałeczką <i>Klebsiella</i>	135
Zakażenia pałeczką ropy błękitnej (<i>Pseudomonas aeruginosa</i>)	136
Biegunki wywołane przez pałeczki <i>Enterobacter</i>	137
Biegunki u niemowląt wywołane przez <i>Yersinia enterocolitica</i> — Agnieszka Pluta	137
Zakażenia przecinkowcami <i>Compylobacter fetus (jejuni)</i> — Agnieszka Pluta	139
Cholera — Tadeusz Zalewski	141
Zakażenia bakteriami beztlenowymi — Roman Ławrynowicz, Tadeusz Zalewski	142
Biegunki wirusowe — Tadeusz Zalewski	145
Zakażenia jelitowe rotawirusem	145
Inwazje pasożytnicze	151
Lamblioza	151
Pełzakowica (czerwonka pełzakowa)	151

Grzybice przewodu pokarmowego	153
Kandydioza	153
Leczenie ostrych stanów biegunkowych	153
Leczenie dietetyczne	154
Leczenie farmakologiczne	155
Leczenie uzupełniające (objawowe)	155
Przewlekające się infekcyjne i poinfekcyjne stany biegunkowe (<i>diarrhoea protracta</i>)	156
Bakteryjne zatrucia pokarmowe	159
Przewlekłe biegunki infekcyjne	160

Rozdział 5

Przewlekłe i nawracające biegunki u dzieci — Tadeusz Zalewski	166
--	------------

Rozdział 6

Zaburzenia trawienia — Tadeusz Zalewski	176
Niewydolność zewnątrzwydzielnicza trzustki uogólniona	176
Mukowiscydoza	176
Objawy kliniczne	181
Rozpoznanie	190
Leczenie	196
Zespół niewydolności zewnątrzwydzielniczej trzustki z neuropenią (zespół Shwachmana-Pradera)	200
Agnezja (hipoplazja) części zewnątrzwydzielniczej trzustki (lipomatoza trzustki)	201
Rozrost nowotworowy komórek wysp trzustkowych (APUDoma)	202
Guzy biegunkowotwórcze (zespół WDHA, zespół Verner-Morrisona <i>cholera pancreatica</i>)	203
Guzy wrzodogenne (zespół Zollingera-Ellisona)	205
Izolowane niedobory enzymów trzustkowych	206
Wrodzony izolowany brak lipazy trzustkowej	206
Wrodzony niedobór amylazy	206
Wrodzony brak trypsynogenu	206
Wtórna niewydolność zewnątrzwydzielnicza trzustki	207
Niewydolność pochodzenia niedoborowego	207
Niewydolność trzustki w kwashiorkor	207
Niewydolność trzustki w ostrych stanach biegunkowych	207
Wydzielanie trzustki u wcześniaków	208
Zaburzenia krążenia żółci	208
Upośledzenie wytwarzania żółci	208
Zmniejszenie wytwarzania żółci u wcześniaków i noworodków	208
Zmniejszanie wydzielania żółci w atrepsji i kwashiorkor	209
Zmniejszone wytwarzanie żółci w celiakii	209
Zablokowanie odpływu żółci (żółtaczki zaporowe)	209
Zabiegi na przewodach żółciowych	210
Zwiększona dekonjugacja żółcianów	210
Bakteryjne zakażenia jelita cienkiego	210
Nadmierna koncentracja kwasów żółciowych w jelicie grubym	211
Zaburzenia trawienia jelitowego (kontaktowego)	211
Biegunki fermentacyjne	211
Wrodzony niedobór laktazy (alaktazja)	216
Rodzinna nietolerancja laktozy z laktazurią (typ absorpcyjny alaktazji)	216
Wrodzony niedobór sacharazy i izomaltazy	217
Wrodzony niedobór trehalazy	217
Wtórne zespoły niedoboru disacharydaz	218
Niedobory peptydaz jelitowych	222

Zespoły wrodzonego braku enteropeptydazy	222
Wtórne deficyty peptydaz	223

Rozdział 7

Zaburzenia wchłaniania jelitowego — Tadeusz Zalewski	234
Uogólnione zaburzenia wchłaniania jelitowego wrażliwe na dietę bezglutenową	234
Glutenozależna choroba trzewna (celiakia)	234
Enteropatie glutenowrażliwe (zespoły upośledzonego wchłaniania jelitowego związane z „płaską błoną śluzową” jelita cienkiego)	268
Enteropatie poinfekcyjne	268
Tropikalna sprue	269
Lamblioza	269
Zarobaczenie węgorkiem jelitowym	270
Drożdżycza jelit	272
Kwashiorkor	272
Enteropatia cukrzycowa	272
Enteropatia glutenowrażliwa w chorobie Duhringa	272
Dysplazja ektodermalna	272
Niedobory żelaza — <i>Bohdan Szaflański, Tadeusz Zalewski</i>	273
Zakrzep tętnicy krezkowej i skręt krezki	274
Enteropatie polekowe	274
Enteropatie związane z działaniem czynników chemicznych	274
Enteropatia związana z działaniem promieni X	275
Zespoły złego wchłaniania a niedobory odpornościowe	275
Choroba łańcuchów alfa	277
Zespoły złego wchłaniania niewrażliwe na stosowanie diety bezglutenowej (nie związane z płaską błoną śluzową jelit)	277
Zmniejszenie powierzchni chłonnej jelita cienkiego	277
Zespoły o charakterystycznych zmianach morfologicznych w ścianie jelita	279
Zespół braku beta-lipoprotein	279
Choroba Whipple'a	281
Choroby tkanki łącznej	285
Skrobiawica	286
Histiocytoza X	286
<i>Ileitis regionalis</i>	286
Isolowane zaburzenia transportu jelitowego	286
Upośledzenie wchłaniania jelitowego węglowodanów	286
Wrodzony blok wchłaniania glukozy i galaktozy	287
Wtórny zespół zaburzeń wchłaniania monosacharydów	287
Upośledzenie wchłaniania jelitowego aminokwasów	288
Wrodzone bloki metaboliczne	288
Wtórne zespoły uogólnionego upośledzenia wchłaniania aminokwasów	290
Upośledzenie wchłaniania jelitowego tłuszczów	291
Choroba Wolmana uogólniona ksantomatoza ze zwapnieniem nadnerczy)	292
Wtórne zaburzenia wchłaniania jelitowego tłuszczów	292
Zespoły wrodzonych zaburzeń wchłaniania witamin i elektrolitów	292
Wrodzony zespół upośledzenia wchłaniania kwasu foliowego	292
Upośledzenie wchłaniania witaminy B ₁₂ (zespół Imerslund-Gräsbecka)	292
Zespół pierwotnego upośledzenia wchłaniania magnezu z wtórną hipokalcemią	293
Wrodzona wada transportu jelitowego chloru (biegunka chlorowa, wrodzona zasadowica)	294
Zaburzenia transportu jelitowego cynku	296
Zespół Menkesa (choroba kręconych włosów, zaburzenia wchłaniania jelitowego miedzi)	299

Rozdział 8

Zwiększone wydalenie do światła jelita — Tadeusz Zalewski	315
Zespół jelitowej ucieczki białka — protein losing enteropathy	316

Zespół naczyniakowatości limfatycznej jelit	316
Wtórne zespoły enteropatii wysiękowej	320
Zespoły nadmiernej ucieczki sodu do światła jelit	321

Rozdział 9

Biegunki związane z zaburzeniami ogólnoustrojowymi — Tadeusz Zalewski	323
Alergie pokarmowe	323
Uczulenie na białka mleka krowiego	326
Zespół Heinera	327
Biegunki związane z niedokrwieniem ściany jelit	327
Martwicze zapalenie jelit noworodków	327
Wrzodziejące zapalenie jelit w toku zespołu hemolityczno-mocznicowego	331
Biegunki na podłożu autoagresji (immunologicznym)	331
Krwotoczno-wrzodziejące samoistne zapalenie jelita grubego	331
Zaburzenia hormonalne	343
Zespół zaburzeń wchłaniania związany z nadczynnością gruczołu tarczowego	343
Zmiany czynnościowe	343
Zespół <i>colon irritabile</i> u dzieci przedszkolnych	343

Rozdział 10

Uporczywe wymioty — Tadeusz Zalewski	351
Chalazja przełyku (zianie wpustu)	355
Przerostowe zwężenie odźwiernika	356
Achalazja przełyku	358
Zwężenie przełyku po oparzeniu ługiem	360

Rozdział 11

Stany wyniszczenia i awitaminozy — Tadeusz Zalewski	362
Ostre zaburzenie stanu odżywienia	366
Kwashiorkor	367
Zespół wyniszczenia z obrzękami	369
Awitaminozy	369

Rozdział 12

Żółtaczk i beżółtaczkowe uszkodzenia wątroby — Tadeusz Zalewski	372
Ostre choroby wątroby z nadmiernym stężeniem wolnej bilirubiny	372
Żółtaczka fizjologiczna noworodków	374
Wrodzone hiperbilirubinemie z przewagą bilirubiny wolnej	375
Zespół Criglera-Najjara	375
Zespół Gilberta-Meulengracha	376
Nabyte hiperbilirubinemie wolne	377
Nadmiar pregnandiolu w mleku kobiecym	377
Przerostowe zwężenie odźwiernika	377
Niedoczynność gruczołu tarczowego	378
Hiperbilirubinemie polekowe u noworodków	378
Leczenie patogenetyczne hiperbilirubinemii wolnej u noworodków	378
Powikłania hiperbilirubinemii wolnej	379
Żółtaczka jąder podkorowych (Kernicterus)	379
Ostre choroby wątroby z nadmiernym stężeniem bilirubiny związanej	380
Żółtaczk miąższowe ostre	380
Ostre zapalenie wątroby u noworodków	380
Żółtaczka miąższowa u noworodków w następstwie posocznicy	381
Żółtaczk w przebiegu wrodzonych zaburzeń metabolicznych	382
Polekowe uszkodzenie wątroby	382
Zespół Rotora i Dubina-Johnsona	383
Żółtaczk zaporowe	383
Żółtaczka zaporowa we wrodzonym niedorozwoju przewodów żółciowych	383
Żółtaczka zaporowa w toku mukowiscydozy	385
Choroba Bylera (rodzinna wewnątrzwątrobowa cholestaza)	385

Zespół zagęszczonej żółci (inspissated bile syndrome)	386
Wrodzone torbiele przewodów żółciowych	387
Kamica wątrobowa	389
Wrodzone nieprawidłowości przewodów żółciowych	389
Bezzłotczkowe uszkodzenie wątroby	389
Ostre stłuszczenie wątroby	389
Zespół Reye'a	390
Choroba Mauriac	392
Przewlekłe choroby wątroby	392
Zwrodnienie wątrobowo-soczewkowe (choroba Wilsona)	392
Zespół niedoboru alfa ₁ -antytrypsyny	394
Wrodzone zwłóknienie wątroby	395
Nowotwory i guzy wątroby	395
<i>Hepatoblastoma</i>	395
<i>Hepatocarcinoma</i>	396
Potworniaki	396
Naczyniaki (zespół Silvermana)	396
Torbiele wątroby	398
Ropnie wątroby	398
Ropnie wątroby wywołane przez pełzaki <i>Entamoeba histolytica</i>	399
Przewlekłe agresywne zapalenie wątroby	399

Rozdział 13

Nawracające i przewlekające się bóle brzucha u dzieci starszych	403
Informacje wstępne — <i>Tadeusz Zalewski</i>	403
Przepuklina rozworu przełykowego przepony — <i>Bogdan Szajjański</i>	403
Przepuklina przeponowa — <i>Tadeusz Zalewski</i>	413
Choroba wrzodowa u dzieci i młodzieży — <i>Hanna Rondio</i>	414
Nieswoiste przewlekłe zapalenie dwunastnicy — <i>Andrzej T. Radzikowski</i>	431
Zespół Zollingera-Ellisona — <i>Tadeusz Zalewski</i>	437
Podostre zapalenie końcowego odcinka jelita krętego — <i>Tadeusz Zalewski</i>	439
Lamblioza — <i>Tadeusz Zalewski</i>	443
Wrodzone (rodzinne) zapalenie trzustki — <i>Tadeusz Zalewski</i>	453

Rozdział 14

Krwawienia z przewodu pokarmowego — <i>Tadeusz Zalewski</i>	458
Krwawienia z górnych odcinków przewodu pokarmowego (dostępnych badaniem fiberoskopowym)	462
Żyłaki przełyku	463
Ostry wrzód żołądka lub dwunastnicy	465
Krwawienia ze środkowych odcinków przewodu pokarmowego	466
Uchylek Meckela	466
Zdwojenia przewodu pokarmowego	467
Naczyniaki przewodu pokarmowego	470
Krwawienia z dolnych odcinków przewodu pokarmowego (dostępnych badaniem rektoskopowym)	472
Polipy przewodu pokarmowego	472
Polipy młodzieńcze	472
Polipowatość przewodu pokarmowego	473
Zespół Cronhite'a-Canady	474
Zespół Peutza-Jeghersa	474
Rodzinna polipowatość jelita grubego	475
Zespół Gardnera	475

Rozdział 15

Choroby przebiegające z zaparciem — <i>Andrzej T. Radzikowski</i>	479
Zaparcie u niemowląt spowodowane mlekiem krowim	483
Zaparcie nawykowe	484

Choroba Hirschsprunga	488
Inne postaci zaburzeń unerwienia jelita grubego	500
Hipoganglionozą okężnicy	500
Dysplazja nerwowa jelita grubego	500
Choroba Chagasa	500
Przewlekła rodzinna adynamia jelit	501

Rozdział 16

Niedrożności przewodu pokarmowego — Irena Smólska	503
Niedrożności wrodzone u noworodków	504
Wrodzona niedrożność przełyku	505
Wrodzone niedrożności dwunastnicy	507
Zarośnięcie i zwężenie jelit	509
Niedokonany zwrot jelita	510
Wrodzony brak błony mięśniowej jelita	510
Wrodzona niedrożność jelita grubego	511
Wady odbytu i odbytnicy	511
Zarośnięcie odbytnicy	512
Niewykształcenie odbytu i odbytnicy	512
Niedrożności przewodu pokarmowego u niemowląt	514
Wgłobienie jelit	514
Skręt jelit	516
Niedokonany zwrot jelit i obecność związanych z nim pasm łącznotkankowych uciskających światło jelita (zespół Ladda)	516
Uwięźnięta przepuklina pachwinowa	519
Niedrożność dynamiczna u niemowląt — <i>Tadeusz Zalewski</i>	520
Niedrożności przewodu pokarmowego u dzieci starszych — Irena Smólska	521
Glistnica	521
Choroba Schönleina-Henocha	521
Trzustka obrączkowata	521

Rozdział 17

Objawy otrzewnowe — Irena Smólska, Tadeusz Zalewski	523
Jałowe (chemiczne) zapalenie otrzewnej	523
Smółkowe zapalenie otrzewnej	523
Żółciowe zapalenie otrzewnej	526
Podrażnienie otrzewnej wydzieliną z pochwy	527
Chłonnobrzusze	527
Bakteryjne zapalenie otrzewnej	528
Pierwotne bakteryjne zapalenie otrzewnej	528
Gruźlicze zapalenie otrzewnej	530
Wtórne bakteryjne zapalenie otrzewnej	531
Ostre zapalenie wyrostka robaczkowego	532
Hiperergiczne zapalenia otrzewnej	533
Ostre zapalenie trzustki	534

Rozdział 18

Badanie chirurgiczne jamy brzusznej — Irena Smólska	537
--	------------

Rozdział 19

Technika badań diagnostycznych — Piotr Albrecht	540
Zgłębnikowanie żołądka	540
Zgłębnikowanie dwunastnicy	541
Endoskopia górnego odcinka przewodu pokarmowego	543
Biopsja ssąca jelita cienkiego	551
Rektoskopia	557
Biopsja odbytnicy	560
Koloskopia	563
Biopsja wątroby	566

Rozdział 20

Wybrane problemy diagnostyki biopsyjnej przewodu pokarmowego — Jan Kłos	571
Biopsja przełyku	574
Biopsja błony śluzowej żołądka	575
Biopsja dwunastnicy i jelita cienkiego	579
Biopsja jelita grubego	590

Rozdział 21

Badanie rentgenowskie przewodu pokarmowego — Stefan Winnicki	596
Ochrona dziecka przed promieniowaniem jonizującym	596
Zdjęcie przeglądowe jamy brzusznej	597
Srodki cieniujące stosowane przy badaniu rentgenowskim	600
Srodki farmakologiczne stosowane przy badaniu rentgenowskim	601
Badanie rentgenowskie przełyku	601
Metodyka i wyniki	603
Badanie rentgenowskie żołądka i dwunastnicy	614
Metodyka	616
Wyniki u dzieci starszych	621
Badanie rentgenowskie jelita cienkiego	626
Metodyka	628
Wyniki	629
Badanie rentgenowskie jelita grubego	635
Metodyka	637
Wyniki	638
Badanie rentgenowskie wątroby i przewodów żółciowych	642
Metodyka badania wątroby	643
Wyniki badań wątroby	644
Wskazania do badania pęcherzyka i przewodów żółciowych	645
Metodyka i wyniki badań pęcherzyka i przewodów żółciowych	645

Rozdział 22

Rentgenodiagnostyka niedrożności przewodu pokarmowego u noworodków i niemowląt — Andrzej Marciński	651
Choroby przełyku	651
Choroby żołądka	655
Zarośnięcie i zwężenie dwunastnicy i jelita cienkiego	655
Smółkowe zapalenie otrzewnej	657
Niedrożność smółkowa	659
Zespół korka smółkowego	660
Choroba Hirschsprunga	660
Wady wrodzone odbytu i odbytnicy	663
Martwicze zapalenie błony śluzowej	664
Wgłobienie jelit	665
Niedrożność porażenna (dynamiczna) jelit	668

Rozdział 23

Biochemiczna ocena smółki i kału — Leszek Tomaszewski	669
Smółka	669
Właściwości fizyczne i biochemiczne smółki	670
Elektrolity	670
Białka	671
Glikoproteiny	673
Tłuszcze	674
Metabolity hemoglobiny	675
Enzymy	675
Mukowiscydoza	678
Niedrożność smółkowa	678
Badania przesiewowe	680
Kał	683

Kał jako wydalina fizjologiczna	683
Badania przesiewowe	686
Krew	686
Sacharydy	695
Białka	697
Tłuszcze	700
Chlor	702
Żelazo	703
Porfiryny	703
Aktywność proteazowa u noworodków	704
Próba na zanieczyszczenie kału moczem	705
Technika pomiarów ilościowych	705
Tłuszcze	705
Białka	708
Mukoproteiny	711
Kwas mlekowy	712
Aktywność enzymów	713

Rozdział 24

Biochemiczna ocena czynnościowa przewodu pokarmowego u dzieci	725
Badania czynnościowe żołądka — <i>Leszek Tomaszewski</i>	725
Pomiar stymulowanej zdolności wydzielania kwasu solnego przez komórki okładzinowe żołądka	725
Diagnostyka chorób trzustki — <i>Jerzy Socha</i>	728
Rozpoznawanie ostrego zapalenia trzustki	728
Rozpoznawanie mukowiscydozy	729
Testy potwierdzające rozpoznanie trzustkowej mukowiscydozy	730
Ocena czynności zewnątrzwydzielniczej trzustki	731
Testy stymulacji czynności zewnątrzwydzielniczej trzustki	735
Ocena układu wewnątrzwydzielniczego trzustki	737
Ocena stanu morfologicznego trzustki	739
Ocena czynnościowa jelit	740
Zbiórka kału — <i>Leszek Tomaszewski</i>	740
Ocena trawienia i wchłaniania węglowodanów	742
Wodorowy test oddechowy (w.i.o.) — <i>Janusz Książyk</i>	742
Segmentalna stała perfuzja jelita cienkiego według Beyreissa — <i>Leszek Tomaszewski</i>	744
Pomiar aktywności disacharydaz jelita cienkiego — <i>Antoni Dyduch</i>	745
Próby obciążeniowe pentozowe — <i>Leszek Tomaszewski</i>	747
Próby obciążeniowe heksozowe — <i>Leszek Tomaszewski</i>	750
Próby na upośledzenie aktywności disacharydaz — <i>Leszek Tomaszewski</i>	752
Nietolerancja skrobi — <i>Leszek Tomaszewski</i>	756
Badanie kału przy doustnych próbach obciążeniowych węglowodana- mi — <i>Leszek Tomaszewski</i>	756
Badanie moczu przy doustnych próbach obciążeniowych węglowodana- mi — <i>Leszek Tomaszewski</i>	758
Ocena trawienia i wchłaniania białek i aminokwasów — <i>Leszek Tomaszewski</i>	758
Próby upośledzonego wchłaniania aminokwasów	759
Doustne próby obciążeniowe ułatwiające wykrywanie wybiórczych upośle- dzeń wchłaniania poszczególnych aminokwasów	762
Próby prowokacyjne	763
Utrata jelitowa białek — <i>Leszek Tomaszewski</i>	765
Ocena trawienia i wchłaniania tłuszczów — <i>Leszek Tomaszewski</i>	766
Wydalanie tłuszczu z kałem	766
Doustne próby obciążeniowe tłuszczem	767
Próby izotopowe	768
Metody pośrednie oceny wchłaniania tłuszczów	768
Hiperlipoproteinemia rodzinna	770

Rozdział 25

Zaburzenia gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej w przebiegu ostrych biegunk oraz zasady ich wyrównywania — Piotr Albrecht	774
Podstawowe dane z zakresu fizjologii gospodarki wodno-elektrolitowej	774
Podstawowe dane z zakresu równowagi kwasowo-zasadowej	779
Patologia przemiany wodno-elektrolitowej ze szczególnym uwzględnieniem zaburzeń towarzyszących stanom biegunkowym	782
Patologia gospodarki kwasowo-zasadowej ze szczególnym uwzględnieniem zaburzeń towarzyszących stanom biegunkowym	788
Zasady leczenia ostrych stanów biegunkowych	790
Podstawy patofizjologiczne oraz zasady leczenia zaburzeń wodno-elektrolitowych doustnie	792

Rozdział 26

Postępowanie dietetyczne	798
Informacje ogólne — <i>Tadeusz Zalewski</i>	798
Żywienie pozajelitowe — <i>Andrzej T. Radzikowski</i>	799
Historia i uwagi ogólne	799
Wskazania	801
Wcześnieństwo	801
Zespół zaburzeń wchłaniania	803
Nieswoiste stany zapalne jelita	803
Zespół poresekcyjny jelita cienkiego	804
Stany upośledzonego odżywiania	804
Dystrofia wewnątrzjelitowa	804
Wyniszczenie niemowlęce	804
Kwashiorkor	805
Zasady ogólne ustalania objętości i składu płynów w obwodowym żywieniu dożylnym	805
Technika przygotowywania płynów	810
Technika wlewu dożylnego	811
Powikłania	813
Diety niskoresztkowe — <i>Anna Tymowska-Umińska</i>	815
Skład diet niskoresztkowych	816
Właściwości	817
Zastosowanie	817
Ograniczenia w stosowaniu diety niskoresztkowej i przeciwwskazania	819
Technika żywienia	819
Objawy uboczne i powikłania	821
Preparaty mlekozastępcze — <i>Jerzy Socha</i>	822
Preparaty mlekozastępcze przygotowywane indywidualnie	828
Diety eliminacyjne — <i>Jerzy Socha</i>	833
Wskazania	833
Stymulowanie diety sprawności procesów trawienia i wchłaniania — <i>Jerzy Socha</i>	836

Rozdział 27

Wybrane problemy terapeutyczne	841
Leczenie choroby wrzodowej u dzieci — <i>Jerzy Socha</i>	841
Postępowanie w krwawieniu z przewodu pokarmowego — <i>Andrzej T. Radzikowski</i>	850
Zapobieganie i leczenie niedoborów żelaza, pierwiastków śladowych i witamin — <i>Jerzy Socha</i>	853
Wykaz niektórych leków stosowanych w gastroenterologii dziecięcej — <i>Jerzy Socha</i>	857

Rozdział 28

Powiązania gastroenterologii wieku rozwojowego z gastroenterologią ludzi dorosłych — Tadeusz Zalewski	863
--	------------

Wpływ żywienia oraz chorób w wieku rozwojowym na stan narządu trawienia ludzi dorosłych	863
Występowanie chorób typowych dla ludzi dorosłych u dzieci oraz chorób typowych dla dzieci u ludzi dorosłych	864
Informacje o funkcji i strukturze narządu trawienia oparte na obserwacjach nieprawidłowości wrodzonych wieku rozwojowego	866
Postępy pediatrii w zakresie pozajelitowego i doustnego żywienia chorych dzieci	867
Ocena specjalistycznych badań diagnostycznych u dziecka	868
Uwagi końcowe	871
Skorowidz rzeczowy	873